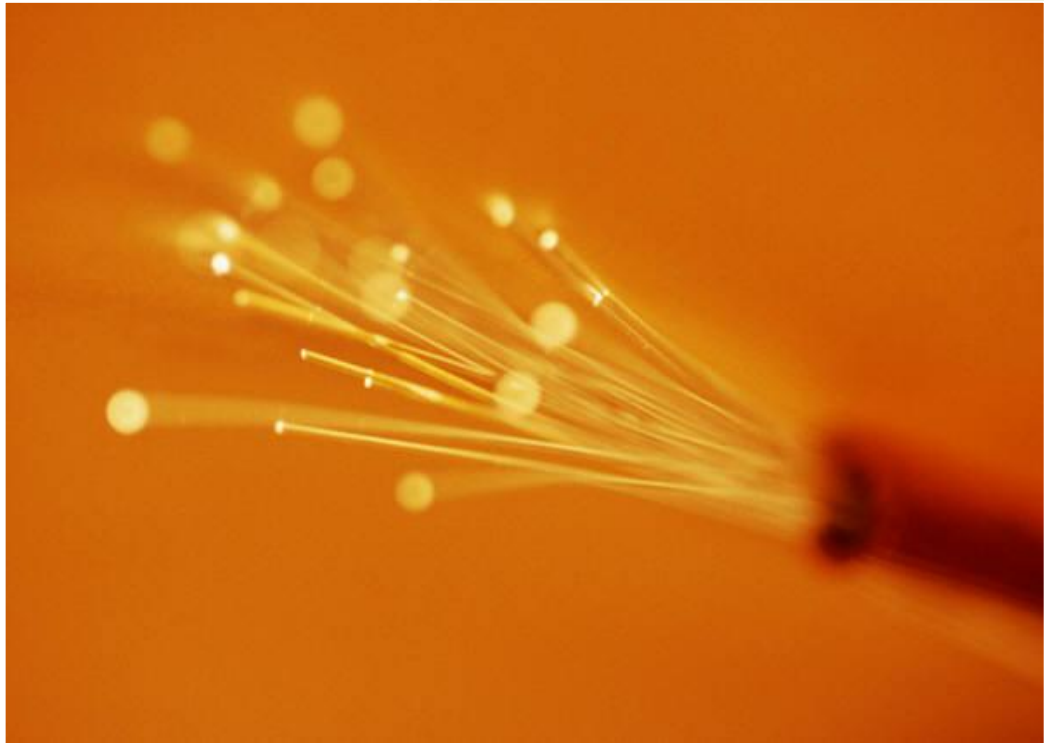

2012

Bredbandsstrategi för Östra Göinge kommun

Strategidokument - Slutversion
Kommunstyrelsen

Innehåll

Kapitel	Sida
1. Bakgrund	02
2. Teknisk bakgrundsbeskrivning	03
3. Nyttan med bredband	06
4. Hinder för utbyggnad av bredband	09
5. Aktuella bredbandsstrategier och dylikt	10
6. Bredbandsstatistik	16
7. Vision, mål och prioriterade åtgärder	17
8. Kostnader och finansiering	22
9. Utvärdering	23

1. Bakgrund

I denna rapport presenteras en bredbandsstrategi för Östra Göinge kommun. Syftet med framtagandet är att området är en inriktning och insats inom fokusområde ”Kommunikationer” i kommunens fastställda vision. Denna strategi är i första hand inriktad på varför en utbyggnad av fiber ska komma tillstånd så att samtliga medborgare, företag och offentliga verksamheter får en möjlighet att bli anslutna till nät av fiberoptik och hur detta ska kunna ske. Men i rapporten sker också knytningar till andra områden som kan definieras under begreppet digitala verksamheter.

Uppdraget

Kommunstyrelsen gav i maj 2011 kommunchefen i uppdrag att ta fram en bredbandsstrategi för Östra Göinge kommun, som ska vara vägledande för det praktiska arbetet med att förverkliga de övergripande inriktningar som kommunfullmäktige fastställt för fokusområde ”Kommunikationer i Vision 2015”. Strategin ska bl.a. vara till hjälp i kontakter med bredbandsansvariga myndigheter på nationell och regional nivå. Men eftersom den mesta utbyggnaden av bredband sker genom privata bolag är denna strategi också en viktig del i arbetet med relationerna till marknaden.

Vad är en strategi och hur hänger den samma med kommunens styr- och ledningssystem?

I Östra Göinge kommuns modell för styrning och ledning är en strategi ett redskap för att beskriva hur vi ska förflytta oss från dagens situation till ett framtida önskat läge såsom det beskrivs i de inriktningar och mål som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har beslutat om.

Enligt styrmodellen beslutar kommunfullmäktige om inriktningar för angelägna politikområden, bl.a. för de fokusområden som anges i visionen. Kommunstyrelsen fastställer därefter resultatmål, som är en konkretisering av fullmäktiges inriktningar.

Strategin beskriver hur resultatmålen skall uppnås genom att svara på frågor om hur vi skall arbeta med åtgärder och frågeställningar inom det aktuella området, vilken nivå i organisationen som ansvarar för olika typer av aktiviteter, och vilka åtgärder och vilken rollfördelning som bedöms vara mest verkningsfulla med hänsyn till hur politikområdet ser ut.

Varför en bredbandsstrategi?

Tillgång till bredband med hög kvalitet och hastighet är idag en förutsättning för effektiv offentlig förvaltning, framgångsrikt företagande, ökad sysselsättning och inte minst förenklad och förbättrad vardagen för medborgaren. Det är därför viktigt att alla i Östra Göinge kommun har möjlighet att ta del och dra nytta av det digitala samhälle som växer fram. För att klara framtidens utmaningar och för att kunna få fördelar genom den digitaliserade utvecklingen krävs satsningar på en utbyggnad av fibernät som medger betydligt högre kapacitet än det vi har idag. Kommunens roll i detta arbete blir att planmässigt hålla ihop alla de initiativ som görs kring fiberutbyggnad. Bredbandsstrategin är då ett verktyg för att knyta ihop insatser från privata operatörer, kommunala verksamheter, kommunala bolag samt byalags/samfällighetsinitiativ.

Har en bredbandsutbyggnad någon nytto- och tillväxteffekt?

Vad är det som motiverar att bredbandsstrategin ingår som viktig del i Östra Göinge kommuns fokusområde ”Kommunikationer”? Idag finns det en omfattande forskning som visar på vilken betydelse och inverkan IT och bredband har på tillväxten. Men trots en rad studier har det ändå varit svårt att få en överblick över vilka nyttoeffekter som en bredbandsutbyggnad kan åstadkomma. Av den anledningen har Bredbandsforum (ett regeringsorgan knutet till Post- och telestyrelsen, PTS) tagit fram ett diskussionsmaterial¹ för att försöka belysa

---

¹ Bredbandsforum, diskussionsmaterial 2011-03-09

kunskapsläget kring nyttan av bredbandsinvesteringar. I den presenteras bl.a. en bredbandsstudie som konsultfirman Arthur D Little har gjort på uppdrag av telekombolaget Ericsson. Genom de sammanställningar som läggs fram kan man konstatera att den nytta som uppkommer genom investeringar och användning av bredband grovt sett leder till ökad attraktionskraft, produktivitet, effektivitet och innovationsförmåga. Detta i sin tur innebär en förbättrad ekonomisk konkurrenskraft, möjligheter till en mera hållbar miljö samt en förändrad samhällelig och social utveckling.

Sammanställningen visar också att om 10 procent fler började använda bredband så ger det en ökning av i BNP med cirka 1 procent. Motsvarande värden i termer av arbetstillfällen pekar på att en ökning med 1000 bredbandsanvändare i genomsnitt skapar 80 nya arbetstillfällen.

Konsultföretaget Acreo har på uppdrag av Bredbandsforum genomfört en förstudie där de har försökt ta reda på hur mycket en krona investerad i fiber ger tillbaka till samhället. Förstudien ger en indikation på att det skulle kunna uppgå till 1,50 kronor på fem års sikt.

Uppdragets genomförande – metod

Denna bredbandsstrategi har tagits fram i nära samverkan mellan förtroendevalda och tjänstemän. Flera workshops/arbetsmöten har genomförts med ledande förtroendevalda och dessutom har seminarium kommit till stånd med förvaltningsledande tjänstemän. Ansvarig utredande tjänsteman har också under projektets gång deltagit i ett stort antal möten och projekt med bl.a. Skånet AB, Region Skåne och Bredbandsforum. Diskussioner har också förts med ledande marknadsaktörer inom telekombranschen.

Arbetet med att ta fram en strategi har i huvudsak bestått av följande fyra delar:

1. Beskrivning av nuläge och kända kommande förändringar bl.a. vad gäller IT-struktur, teknik forskning, produktutveckling, lagstiftning, ekonomiskt stöd och marknadsutveckling.
2. Hur kommunen påverkas av nuvarande situation och kommande förändringar – möjligheter och hot.
3. Förtydligande av politiska mål och inriktningar för de närmaste åren.
4. Framtagande och formulering av själva strategin.

2. Teknisk bakgrundsbeskrivning

Digital teknik – vår tids viktigaste tillväxtfaktor

Tiden efter andra världskriget har kännetecknats av rad olika tekniska innovationer som starkt har påverkat utvecklingen inom en rad olika områden. Ett av de viktigaste utvecklingsområdena är den som idag sammanfattningsvis går under begreppet digital teknik. Den har i grunden förändrat den nutida människans liv. Från att ha varit en teknik som i första hand riktades mot specialister och tekniker har den utvecklats så att den idag alltmer blivit var mans egendom. Den digitala världen finns överallt och allt fler samhällsinstitutioner, företag och individer använder eller är beroende av denna teknik. Listan kan göras lång över användningsområde som är helt avhängigt av att denna teknik finns och fungerar. Svensk IT-historia kan enkelt karaktäriseras av en utveckling från 1950-talets matematikmaskiner, snävt inriktade på teknisk-vetenskapliga beräkningar, till IT som i allt större utsträckning kommit att bli en teknik som nu förtiden genomsyrar en mängd samhällliga sektorer samt professionella och kulturella sammanhang. Denna strategi har emellertid inte för avsikt att ta ett samlat grepp över all digital teknik och dess utveckling, utan fokusera framförallt på digital kommunikation och överföring.

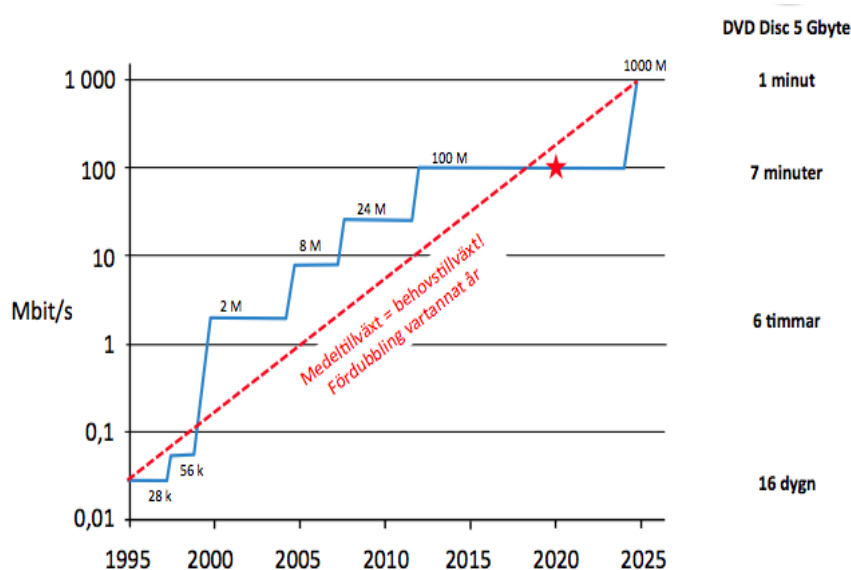
Vill man beskriva digital kommunikation kommer man osökt in på begreppet Internet. Detta är idag en värld i världen och har fått större betydelse än vad någon bara för några år sedan kunde föreställa sig. Det var först under

1990-talet som man började förstå att Internet skulle förändra och påverka vårt sätt att leva och att det skulle kunna bli ett verktyg för att marknadsföra företag och att föra människor närmare varandra. Tanken bakom Internet var att skapa ett system – nätverk – där olika datorer kunde kommunicera med varandra, att man kunde skicka filer mellan sig och att man även kunde logga in på olika datorsystem. Ett viktigt krav var att datorkommunikationen inte skulle avbrytas mellan övriga datorer om någon förbindelse eller någon dator slutade fungera. För att säkerställa att det fungerade skapades kommunikationsprotokoll som gjorde det möjligt att två datorer kunde kommunicera via nätet även om andra datorer passerades på vägen. Från att från att i början ha varit en angelägenhet för de militära och akademiska världarna, så är internet idag i stort sett ett kommersiellt nät med visst statligt inflytande. Viktiga inslag under resans gång för att utveckla Internet och öka antalet användare har bl.a. varit e-post, www-adresser, webbläsaren Internet Explorer (Microsoft), Googles sökmotor och det sociala nätverket Facebook. Men för att säkerställa och klara stora datormängder krävs bra överföringsmöjligheter.

Fram till slutet av 1990-talet var uppkoppling modem det vanligaste sättet för många användare att koppla upp sig mot Internet. Telefonlinjens kapacitet var begränsad varvid den högsta hastigheten var 56,6 kbit/s. Senare har allt fler internetanvändare övergått till använda andra former av fasta förbindelser, vanligen ADSL, varvid överföringshastigheterna har öka markant. Idag är det fullt möjligt att genom denna teknik nå hastigheter på 24 Mbit/s, men för att uppnå ännu högre hastigheter krävs i de flesta fall att man nyttjar fiberoptik, som är ett optiskt system för dataöverföring där ljus leds genom fibrer vars kärnor är gjorda av mycket rent glas eller plast. I denna fiber kan ljussignaler färdas mycket långa sträckor med hög bandbredd utan att man får effektförluster.

Omkring millennieskiftet kom det fram även mobiltelefoner som kunde nå Internet genom den långsamma GSM-tekniken. Genom utveckling av tjänster inom mobila nätet har användningen ökat dramatiskt och med nya smartphones har den trådlösa datatrafiken utvecklats. Ny överföringsteknik – 3G och 4G - har inneburit snabbare överföringshastigheter med höjd kvalitet på tjänsteutbudet.

Figur 1: Utvecklingen av bredbandsnätet i ett normalt svenskt hushåll från 1995 – 2010 inklusive en prognos fram till år 2025

Källa: Bredbandsstrategi i Skåne

Vad är bredband?

Bredband kan definieras som infrastruktur som möjliggör hög kapacitetsöverföring av digitala tjänster. För att tjänsterna ska fungera på ett bra sätt krävs att hastigheten är hög samt att anslutningen är av acceptabel kvalitet med rimliga svarstider. Den tekniska definitionen av bredband är att det är ett överföringsmedium med hög bandbredd mätt i bit/s.

Det finns ingen officiell definition vilken hastighet som gäller för att en anslutning ska få kallas bredband. Post- och telestyrelsen (PTS) lyfter fram följande slutsats: ”Att försöka knyta en särskild överföringshastighet till begreppet kan vara svårt eftersom bl.a. den tekniska och kommersiella utvecklingen riskerar att snabbt göra en sådan definition inaktuell.”

Idag suddas gränser ut mellan olika överföringssystem när det gäller digital trafik. Mobiltelefoni och dataöverföring nyttjar t.ex. i allt större utsträckning det fasta bredbandsnätet för att klara kapacitetsökningen i trafiken. Olika tjänster, såsom TV och Webb förenas med kommunikationstjänster såsom telefoni, videokonferens och e-post. Detta ökar kraven på bredbandsstrukturen. Därför är det svårt att säga hur snabb en uppkoppling ska vara för att kallas bredband. År 2002 var kravet för bredband omkring 1 Mbit/s, vilket idag måste betraktas som en mycket låg minimistandard. Regeringen beräknar att man senast år 2020 ska betrakta 100Mbit/s som en normalstandard. Den höga utvecklingstakten framgår tydligt av figur 1.

Tekniker för bredband

Tillgången till bredband kan vara trådbunden(fast) eller trådlös (wifi/mobil). De olika teknikerna är:

Fiber

Styrkan med fibern är att den har symmetrisk överföringshastighet, det vill säga att det går lika snabbt att skicka som att ta emot en fil. Fibern har också en näst intill obegränsad hastighet. Fibern är lämplig för kapacitetskrävande applikationer och för att leverera flera bredbandstjänster, exempelvis höghastighetsabonnemang på Internet, IP-telefoni och högupplöst TV. Fibern är också en relativt driftsäker lösning då den inte är känslig för externa störningar, som t.ex. åska.

Kabel-TV

Det är möjligt att erbjuda bredband via kabel-TV-näten och dessa finns mestadels i tätortsområden men har liten utbredning i gleset bebyggda områden. Överföringshastigheten är högre än via xDSL men lägre än den via fiber. Det går snabbare att ta emot än att skicka filer. Idag anläggs kabel-TV i mycket begränsad omfattning.

xDSL

Bredband via det kopparbaserade telenätet når idag de flesta företag och hushåll i landet. Den vanligaste typen av xDSL är ADSL. xDSL har asymmetrisk överföringshastighet, vilket innebär att det går snabbare att ta emot än att skicka filer. Hastigheten på xDSL är beroende av hur långt avståndet är till närmaste telestation samt kvalitén på teleledningarna och utrustning som sitter i telestationen. Hastigheter på 0,5 Mbit (nedströms) är möjlig att få för de allra flesta. Hastigheter på 2 Mbit kan nås om avståndet till telestationen är kortare än cirka 5 km. Hastigheter på 8 Mbit kräver att avståndet till telestationen är kortare än cirka 3 km och att teleledningarna är av bra kvalitet. För att nå upp till hastigheter nära 24 Mbit krävs det att avståndet till telestationen är ännu kortare och att teleledningarna är av mycket god kvalitet.

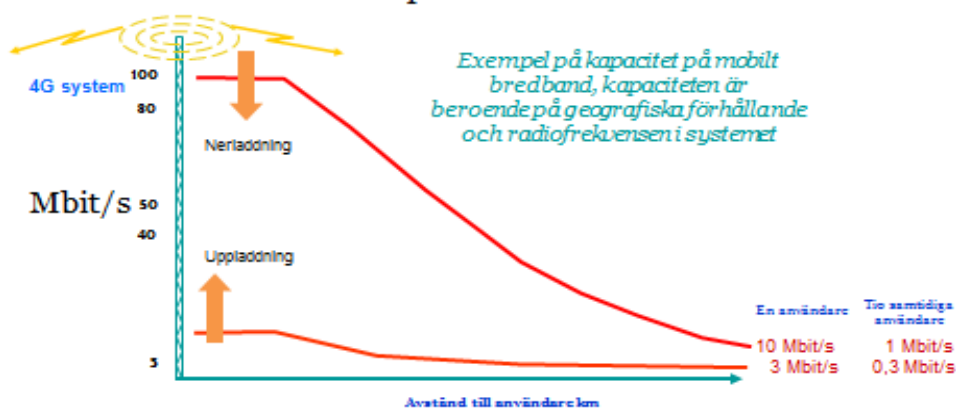
Trådlöst/mobilt bredband

Bredband via radionät täcker idag stora delar av Sverige. Fördelen med denna teknik är att den möjliggör uppkoppling mot Internet överallt. Nackdelen är att hastigheten oftast är lägre än för trådbundna alternativ och känsligare för störningar. Utlovad hastighet på abonnemangen minskar snabbt ju längre från masten användaren kommer. Om många användare är uppkopplade samtidigt mot samma mast, delar man på mastens kapacitet, vilket leder till lägre hastighet. Längre svarstider på det mobila nätet gör att vissa typer av Internettjänster, till exempel videokonferenser, fungerar sämre och ibland inte alls. (Figur 2)

Framtiden medför ett ständigt ökande behov av kapacitet. Oavsett teknik är fibernäten en förutsättning för att bredbandstekniken ska kunna utnyttjas fullt ut. Ju mer den trådlösa användningen ökar, desto större är behovet av ett underliggande fiberbaserad infrastruktur. Behovet av snabbare överföringshastigheter har ökat kraftigt ökat de senaste åren. Det finns inget som tyder på att den utvecklingen kommer att stanna upp. Snarast är det mycket som tyder på att nuvarande prognoser underskattar utvecklingstakten. (figur 1)

Är mobilt bredband ett alternativ?

”Ja som ett komplement till det fasta nätet”

www.ostragoinge.se Källa: Fiber till byn

3. Nyttan med bredband

Som tidigare har lyfts fram så finns det en stark koppling mellan utvecklingen av bredband och utvecklingen av det globala kommunikationsnätet Internet. Bredband används då för att ansluta olika typer av digitala verktyg som t.ex. datorer, telefoner, surfplattor, som i sin tur knyter samman olika typer av verksamheter. Utvecklingen har varit explosionsartad under de senaste åren och idag används Internet av över en och halv miljard människor och uppemot 85 – 90 % av Sveriges befolkning har tillgång till Internet i hemmet. Allt fler svenskar nyttjar Internet för olika typer av tjänster. Det kan röra sig om så olika som att sköta sina bankaffärer, ta del av film och musik, e-handla, men också att vara med i s.k. sociala nätverk. Inom företagsvärlden sker alltmer av kommunikation i elektronisk form och system knyts samman mellan kunder och leverantörer. I stort sett samtliga företag i Sverige med 10 anställda och fler använder Internet (96 %) och nära 70 % av företagen e-handlar. I och med att allt fler människor brukar digitala tjänster ökar trycket på att det ska finnas tillgång till snabbare överföringskapacitet inom ramen för bredband. Vad är det då som motiverar att det ska till en kraftig ökning av investeringstakten när det gäller t.ex. en fiberutbyggnad? Vilka nyttoeffekter kan i så fall härledas till detta?

Är bredband till nytta för samhället?

År 2009 fattade regeringen beslut om en ”Bredbandsstrategi för Sverige”² och det övergripande målet är att Sverige ska ha bredband i världsklass. Den politiska inriktningen är att strategin ska bidra till att förbättra konkurrensen och förutsättningarna för marknadens aktörer. Nyttan med bredband är en central del i strategin, bl.a. pekar regeringen på betydelsen av bredband för att nå politiska mål inom en rad samhällsområden. Det statliga organet Bredbandsforum har utarbetat ett diskussionsmaterial ”Är bredband till nytta för samhället?”³ och enligt detta uppstår nyttan av bredband i form av användning och investeringar genom att:

- Öka attraktionskraften - allt kan göras överallt.
- Öka produktiviteten - saker kan göras på rätt sätt.
- Öka effektiviteten - rätt saker kan göras.
- Öka innovationsförmågan - att kunna introducera genuint nya produkter, processer och metoder.

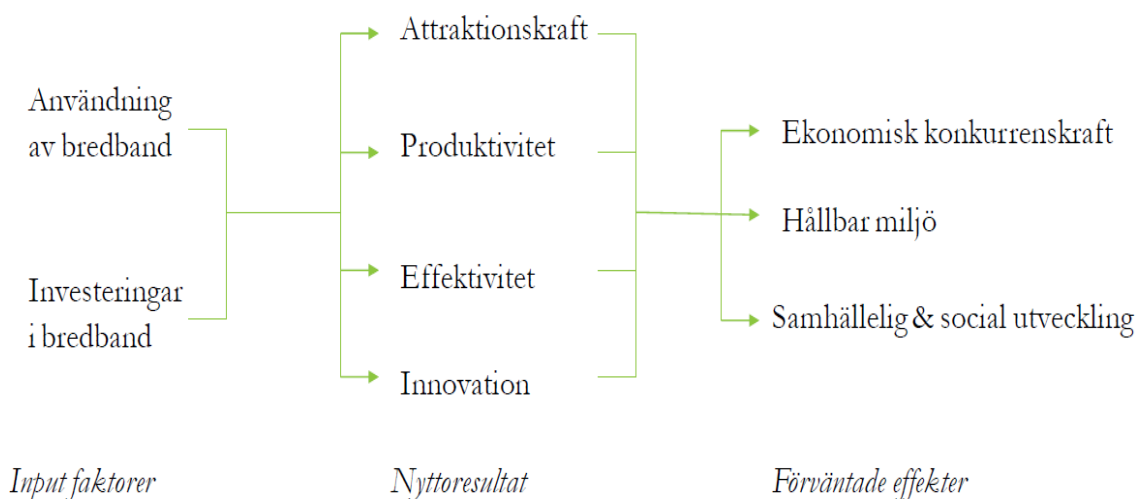
² Regeringskansliet (2009) Bredbandsstrategi för Sverige

³ Bredbandsforum 2011

Dessa nyttoresultat kan i sin tur grupperas i tre dimensioner utifrån förväntade effekter:

- Ekonomiska - nya arbetstillfällen, ökad konsumentnytta och högre skatteintäkter.
- Miljömässiga - minskad energianvändning och minskad bränsleförbrukning.
- Samhälleliga - förbättrad utbildning.

Schematisk effektlogik över hur bredband skapar nytta

Källa: Bredbandsforum 2011

Identifierade nyttor inom näringsliv, medborgarinflytande och utbildning

I en studie framtagen av Governo AB på uppdrag Näringsdepartement⁴ har en karläggning gjorts avseende vilken nytta som en ökad tillgång till och användning av bredband medför på lokal och regional nivå. Identifierade nyttor har kategoriserats inom områdena näringslivsutveckling, medborgarinflytande och skola/utbildning. Slutsatserna i studien kan sammanfattas på följande sätt:

Näringslivsutveckling

- Bredband ger företag en förbättrad tillgång till marknaden, bl.a. genom e-handel och nya sätt att marknadsföra och sälja produkter och tjänster.
- Bredband påverkar produktiviteten i företag t.ex. genom att effektivisera kommunikationen med kunder och leverantörer och förbättra omvärldsbevakningen.
- Bredband ökar attraktionskraften för en kommun och möjliggör en bevarad eller stärkt konkurrenskraft. Detta sker genom att nya branscher och företag etableras samtidigt som det befintliga näringslivet kan bevara eller utveckla sin konkurrenskraft.
- Bredband förbättrar kompetensförsörjningen genom att tekniken ger både individer och företag tillgång till en större arbetsmarknad, tack vara möjligheter att jobba på distans och under pendling.

⁴ Nyttan av bredband – en fallstudie av sex kommuner 2010

Medborgarinflytande

- Breddband förbättrar möjligheterna att vara aktiv i demokratiska processer genom ökad delaktighet och inflytande i kommunala frågor.
- Breddband möjliggör en ökad kvalitet i kommunernas tjänsteleveranser genom att bl.a. öka tillgängligheten för brukare och lämna snabbare svar på frågor.
- Tjänster som till exempel Facebook och Twitter skapar nya kanaler för kommunikation mellan kommuner och medborgare. Inslaget av direktkontakt kan öka och det är ett bra sätt att nå ut till väljare.
- Det finns en förväntan på att breddbandstjänster ska effektivisera kommunernas interna arbete, inte minst genom olika typer av e-tjänster som automatiserar tidigare manuell handläggning.
- Det finns stora förväntningar på nyttorna på området, men på många håll har man ännu inte kommit så långt i genomförande av initiativ.

Skola och utbildning

- Breddband och tjänster inom t.ex. distansutbildning stärker konkurrenskraften för såväl enskilda skolor som för en ort eller bygd. Skolor konkurrerar i dag om elever och möjligheterna att använda breddband och IT i undervisningen är en konkurrensfaktor.
- I kommunerna finns en förväntan om att användningen av breddbandstjänster ska förbättra resultaten och målpuppfyllelsen i skolorna. Det förväntas bl.a. ske genom att undervisningen blir intressantare och bättre genom olika typer av digitala läroresurser.
- Breddbandstjänster stärker kommunikationen mellan skola och vårdnadshavare på ett sätt som möjliggör en ökad delaktighet för målsmän i barnens skolgång. På många håll finns redan eller utvecklas olika typer av digitala plattformar där man kan följa sina barns utveckling i olika ämnen, ta del av information från skolan samt kommunicera med lärare och skolledning.
- Breddbandstjänster i skolan möjliggör nya sätt att arbeta. Det gäller både pedagogiskt i klassrummet, administrativt vid planering och vid erfarenhetsutbyte mellan lärare och skolor.

Andra nyttor för samhället

De kommuner som har tillgång till breddband av hög kapacitet är attraktivare för boende och näringslivet än de som inte har det. Ett attraktivt Östra Göinge kräver därför breddband till alla. Som tidigare nämnts ökar medborgarnas användning av digitala tjänster för nytta och nöje och allt fler sköter sina affärer, söker tjänster och service via sina elektroniska apparater samt använder massmedier i form av sociala medier, film, TV, radio, tidningar mm.

Inom vård- och omsorgssektorerna sker en utveckling för att i allt större utsträckning nyttja digital breddbandsteknik. Inom många områden sker en höjning av kvalitén och tillgängligheten till en allt lägre kostnad. Begrepp som E-hälsa och Vårdguiden blir alltmer etablerade begrepp. Stor informationsmängder överförs idag mellan olika institutioner och överföring av t.ex. röntgenbilder mellan sjukvårdsenheter för diagnostisering och granskning har blivit allt vanligare. Inom den kommunala hemtjänsten är breddbandstekniken bara i sin linda, men här väntar stora förändringar runt hörnet. Vårdtagarspecifik information, aktuella arbetschema och övervakningssystem kommer säkert de närmaste åren att bli allt vanligare inom kommunal omsorg. För personer med olika funktionsnedsättningar kommer vardagen att underlättas ytterligare med den nya tekniken, vilket för dessa grupper i ännu vidare utsträckning kan leda till större självständighet och delaktighet i samhället.

Kulturen är också ett område som påverkas av den digitala utvecklingen. Produktionsättet och distribution av kultur ändras helt genom snabbare uppkopplingar. De tidigare enbart passiva mottagarna av kulturupplevelser kan i framtiden mycket lättare bli skapare av egna kulturgärningar. Den digitala teknikens underlättande av snabba nätverkskopplingar innebär total förändring av spridande och mottagande av kulturupplevelser och exempel på nya redskap är Google, Facebook, Twitter, Spotify och You Tube.

4. Hinder för utbyggnaden av bredband

Trots att det finns många påvisbara nyttoeffekter med en bredbandsutbyggnad så finns det ändå många hinder som ska övervinnas för att åstadkomma en snabbare etablering av fiber. För att kartlägga och analysera de hinder som finns så arbetade Bredbandsforum fram en rapport år 2011⁵. Utifrån regeringens målsättning⁶ att år 2020 ska 90 % alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och att täckningsmålen i första hand ska uppnås genom marknadens försorg, så har man i rapporten konstaterat att dessa mål inte kan uppnås om inte vissa hinder undanröjes. Den främsta utmaningen för att nå de slutliga målen finns i utbyggnaden och uppgraderingen av de lokala näten och ett förverkligande av målsättningen på främst kommersiella grunder förutsätter också att efterfrågan från de som slutligen ska konsumera bredbandstjänsterna finns. Utöver medborgare och företag kommer det offentliga att få en betydande roll som stor uppköpare och användare av bredbandstjänster, men då behöver man också fundera över hur man i så fall kan medverka till att stimulera efterfrågan av infrastruktur för bredband.

En av svårigheterna med att åstadkomma en effektiv utbyggnad är att många olika aktörer är inblandade i bredbandsutbyggnaden, bl.a. nätägare, operatörer, tjänsteleverantörer, kommuner, regionala och statliga myndigheter, fastighetsägare, byggherrar, byalag, villaföreningar samt andra slutkunder. Alla dessa aktörer påverkar i vilken utsträckning och hur snabbt regeringens målsättning kan uppnås. Det är därför viktigt att man lokalt finner en modell för hur man kan samarbeta och att det finns en kommunal bredbandsstrategi så att det lokalt går att förverkliga regeringens bredbandsmål.

I den kartläggning som ovanstående rapport gjort kring hinder för utbyggnad har man identifierat ett antal konkreta omständigheter som försvårar en utbyggnad. Några har i huvudsak stark bäring på ett kommunalt hanterande, medan andra indirekt påverkar den lokala utbyggnaden men hanteras av andra aktörer än kommunen. Följande hinder kan ha knytning till kommuners agerande och därför finns det anledning att lyfta fram dem i detta dokument:

- **Kommunala agerande som motverkar konkurrens, utbud och infrastrukturutbyggnad**

Kommunerna är en mycket viktig aktör i realiseringen av regeringens bredbandsstrategi. Kommunerna har minst fyra roller; att som lokal offentlig aktör se till att frågor kring bredband får rätt prioritet, att som markägare möjliggöra markanvändning för elektronisk kommunikation, att som ev. nätägare verka på rätt nivå i värdekedjan utifrån lokala förutsättningar och att som fastighetsägare om det är möjligt främja behovet av konkurrens och ett brett utbud. Landets kommuner har olika syn på hur de ska agera som offentlig aktör. Man kan i vissa fall agera på ett sätt som begränsar konkurrensen och de ekonomiska möjligheterna för privata investeringarna samt också begränsar det effektiva utnyttjandet av befintlig infrastruktur. Varje kommun har flera funktioner som påverkar marknadsförutsättningarna; ägare av stadsnät, ägare av fastighetsbolag, planeringsansvar för gata och väg, tillståndsgivare, markägare och inköpare av bredbandstjänster. Det medför att man bör ha en övergripande strategi så att de olika delarna inte motverkar en utbyggnad.

- **Befintlig infrastruktur utnyttjas inte effektivt**

Det finns mycket infrastruktur som idag inte hänger samman ur ett samhällsperspektiv. Stora delar av den befintliga infrastrukturen – både svartfiber och kanalisation - utnyttjas ineffektivt på grund av den inte knyts samman, trots att den kan vara närliggande. Uppgifter om var etablerad infrastruktur finns saknas ibland och befintliga uppgifter lämnas inte ut mellan aktörer av säkerhetsskäl, vilket försvårar både utnyttjande av befintlig infrastruktur samt utbyggnaden av ytterligare infrastruktur. Fastighetsägare har stor makt över valet av vilka aktörer och tjänster som ska finnas i deras fastigheter. Man måste då ha kunskap om vilka effekter valet av aktörer och tjänster i sina fastigheter har på konkurrensen, mångfalden och valfriheten. Detta kan ha en negativ inverkan på ett effektivt utnyttjande av befintlig infrastruktur.

---

⁵ Rapport "Utmaningar vid utbyggnad av bredband i hela landet".

⁶ Bredbandsstrategi för Sverige 2009.

- **Ogynnsamma villkor för och rättigheter till att få bygga fysisk infrastruktur**

Om regeringens målsättning för bredband ska kunna uppfyllas måste ytterligare infrastruktur anläggas. På många ställen möjliggör inte den befintliga infrastrukturen överföringshastigheter i enlighet med målsättningen. Det krävs såväl fast infrastruktur, i form av fiber, som trådlös infrastruktur, i form av mobilnät och radiolänk. För att kunna anlägga sådan infrastruktur behöver aktörerna få marktillträde på sådana villkor att det är tekniskt och ekonomiskt möjligt att anlägga kommersiellt gångbar infrastruktur. Många av marknadens aktörer som ska bygga infrastruktur anser sig ha för svaga rättigheter gentemot dem som har makten att tillåta eller inte tillåta aktörerna att göra det som de behöver göras för att etablera infrastrukturen. I detta sammanhang är makthavare främst kommuner, men också fastighetsägare och privata markägare.

- **Svagheter i avtalsprocessen avseende marktillträde**

En aktör som vill anlägga en ledning för elektronisk kommunikation anser sig ha två alternativ för att marktillträde; att ansöka om ledningsrätt, som är en särskild lagreglerad rätt för ledningar, eller ingå privata nyttjanderättsavtal (markavtal) med markägare. Ledningsrätten upplevs ofta för långdragen, då det kan ta flera år innan det beslutas, och används därmed inte i någon större utsträckning för lokal bredbandsinfrastruktur. Istället ingås markavtal, vilka i sig upplevs som besvärliga att komma överens om. Om en omfattande utbyggnad ska ske under kort tidsperiod kan dessa två marktillträdesavtal verka fördröjande. Till detta kan det i vissa fall också krävas kommunala bygglov.

- **Otillräckligt med stimulerande åtgärder i ekonomiskt ogynnsamma områden**

I vissa områden är kostnaderna för att anlägga den nödvändiga infrastrukturen så höga att det är tveksamt om bredband som kan leverera 100 Mbit/s kommer att kunna byggas på kommersiella villkor. Aktörerna är i stort sett överens om att det finns två situationer där det råder sämst förutsättningar för att få 100 Mbit/s; i glesbygd och i äldre villaområden. Skillnaden mellan dess är att villaområden i tätort oftast nås av ADSL och mobilt bredband, medan det i glesbygd finns en risk för att ingen infrastruktur för bredband når ut till tillräckligt många. För den fasta infrastrukturen finns bidrag riktade till glesbygden att söka. ROT-avdrag kan användas av villägare, men har utnyttjas i liten utsträckning.

Problemet i glesbygd är mycket höga anläggningskostnader i kombination med mycket begränsat kundunderlag. För kommersiella aktörer är det svårt att etablera denna infrastruktur och räkna hem affären. Drygt hälften av befolkningen bor i småhus och det är en betydligt högre kostnad att dra fram fiber till en enskild villa jämfört med kostnaden per lägenhet i en flerfamiljsfastighet. Höga etableringskostnader för fiber i villor i kombination med begränsad intäkt per slutkundsanslutning gör marknaden mindre attraktiv. Villor i tätortsmiljö har ofta ADSL i relativt höga hastigheter, vilket gör att villägarna inte heller upplever ett lika akut behov av fiber och därför blir anslutningsgraden initialt ganska låg. Konsekvensen kan bli att vissa glest befolkade landsbygdsområden och vissa villaområden i tätorter antingen inte kommer att få bredband via fiber eller att få det betydligt senare än hushåll i flerfamiljshus i tätort.

5. Aktuella bredbandsstrategier och dylikt

Det finns idag ett större antal dokument som på något kan sägas ha någon form av knytning och påverkan på Östra Göinge kommuns bredbandsstrategi. I det här sammanhanget har icke-svenska dokument valts bort och presenteras inte. Nedan följer en genomgång av dokument av lite olika karaktär; en del är direkt styrande, medan andra mera har karaktären av rådgivande eller inspirerande. De är ordnade i stort sett utifrån nivåerna nationell, regional och lokal.

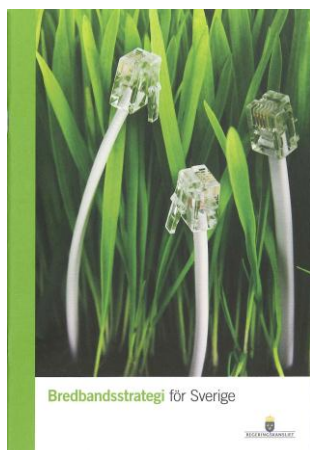
Nationella dokument

Nationellt publicerar regeringen ett flertal olika typer av dokument som på olika sätt berör kommunerna inom bredbandsområdet. Det kan handla om rapporter och utredningar som ligger till grund för lagändringar, men också mera övergripande strategiska dokument. Många av dessa ska uppfattas som stöd för kommunerna, så att de lättare ska kunna prioritera vad som är viktigt och som då mera står i samklang med övergripande nationella intressen.

*Bredbandsstrategi för Sverige – 2009

Sveriges regering presenterade i slutet av 2009 en "Bredbandstrategi för Sverige". Det övergripande målet i strategin är att Sverige ska ett bredband i världsklass. Man utgår från att en hög användning av IT och Internet är bra för vårt land när det gäller tillväxt, konkurrenskraft och innovationsförmåga. Sverige står inför stora utmaningar bl.a. när det gäller en ökad globalisering, klimatförändringar och en åldrande befolkning i ett glest bebyggt land. En förutsättning för att möta utmaningarna är att det finns tillgång till bredband med hög överföringshastighet i hela landet. De mål som regeringen satt upp är:

- År 2020 bör 90 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- År 2015 bör 40 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska tjänster och service via bredband.

Källa: Bredbandsstrategi för Sverige 2009

För att Sverige ska ha bredband i världsklass har alla aktörer på marknaden ett ansvar. Den dynamik och innovationskraft som finns på marknaden ska tas till vara och stimuleras. Det betyder att det krävs insatser från såväl enskilda och företag som offentliga aktörer om man ska lyckas. Samtidigt är det viktigt att poängtera att rollerna är olika. Nedanstående texturval är hämtad ur strategin och lyfter fram bredbandsutbyggnaden som en gemensam utmaning.⁷

”Regeringen ska inte styra marknaden eller den tekniska utvecklingen. Regeringens huvudsakliga uppgift är att skapa goda förutsättningar för marknaden, formulera politiska mål och undanröja hinder för utvecklingen. Bl.a. genom att verka för att det finns en relevant reglering som ger alla aktörer en möjlighet att agera på lika villkor.”

---

⁷ Bredbandsstrategi för Sverige 2009, sidorna 24 - 25

”**Det offentliga** har en betydande roll som stor beställare av tjänster men har också ett ansvar för att stimulera utveckling av nya tjänster och etablering av infrastruktur. Det långsiktiga behovet av infrastruktur för bredband ska ingå som en naturlig del i kommunernas utvecklings- och planeringsarbete och i det regionala tillväxtarbetet. Offentliga myndigheter och kommuner har dessutom ett särskilt ansvar för att vara förebilder och pådrivande i arbetet med att alla på lika villkor ska kunna tillgodogöra sig IT-tjänster och att en funktionsnedsättning inte ska vara ett hinder för bredbandsanvändning i Sverige.”

”Det är **marknadsaktörerna** som driver den tekniska utvecklingen, utvecklingen av nya tjänster och affärsmodeller samt gör investeringar i infrastruktur för bredband. Utgångspunkten är att elektroniska kommunikationstjänster och bredband tillhandahålls av marknaden. Hur marknaden kommer att utvecklas vad gäller behov och efterfrågan samt utveckling av teknik och tjänster kommer att vara avgörande för måluppfyllelsen. Trenden är en tydligt ökad efterfrågan på höga överföringshastigheter, men det är svårt att förutse med hur mycket och hur snabbt detta kommer att ske.”

”**Forskarvärlden** med bl.a. universitet och högskolor samt institut har en viktig roll för att generera kunskap som kan förnya, förbättra och understödja utveckling även av konkurrenskraftig bredbandsteknik. Därtill har universitet och högskolor också ett ansvar för att säkerställa att det finns en kompetensbas som möter näringslivets och samhällets behov av IT på kort och lång sikt.”

”**Det civila samhället; enskilda, företag och organisationer som använder IT** har en viktig roll. Användningen av IT och bredband utvecklas i samspel mellan marknadsaktörer och användare. Organisationers och enskildas engagemang kan spela en betydande roll för tillgången till bredband i hela landet. Lokala drivkrafter är av stor betydelse inte minst i gles- och landsbygden. Det är vidare viktigt att konsumenter och företag tar till sig den nya tekniken och att alla grupper i samhället utvecklar en förmåga att använda tekniken på bästa sätt. Hushåll och företags betalningsvilja för bredbandstjänster i dag och i framtiden kommer vara avgörande för investeringar i infrastruktur.”

”**Alla** har ett ansvar för att samverka, där så är möjligt, för att Sverige ska ha bredband i världsklass. Investeringar i infrastruktur är kostsamma och den pågående teknikutvecklingen kommer ställa krav på stora investeringar. I vissa områden, i huvudsak i lands- och glesbygd, är lönsamheten att göra investeringar i bredband låg. Här finns ett behov av samverkan mellan samtliga aktörer för att få till stånd investeringar. Det kan handla om att operatörer gör gemensamma investeringar i infrastruktur och sedan konkurrerar med varandra på tjänstenivå. Det kan också handla om att den offentliga sektorn, t.ex. genom Post- och telestyrelsen (PTS), kommuner, länsstyrelser och organ med ansvar för regionala tillväxtfrågor identifierar var bredband saknas och kartlägger efterfrågan för att ge operatörerna en samlad bild av behoven. Eller att t.ex. ett byalag tar initiativet att bygga infrastruktur när ett energibolag eller en operatör anlägger infrastruktur i ett område.”

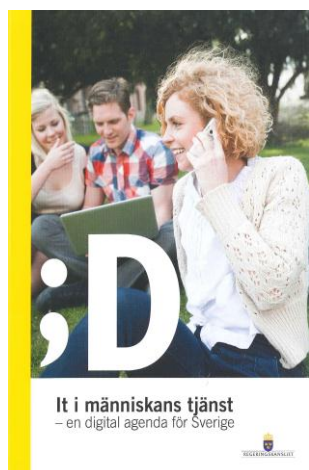
I mars 2010 tillsatte regeringen ett Bredbandsforum för att främja utbyggnaden av bredband i hela landet. Forumet är en arena för dialog och samverkan mellan regeringen, myndigheter, organisationer och företag som verkar på svenska bredbandsmarknaden. Syftet är att hitta konstruktiva lösningar som bidrar till en ökad samverkan om utbyggnaden av bredband och som leder till att målen i bredbandsstrategin för Sverige uppnås. Bredbandsforum ska bl.a. identifiera hinder för utbyggnad av bredband och sedan aktivt arbeta för att undanröja dessa hinder.

Källa: Bredbandsforum 2012

*Digital agenda för Sverige 2011

På hösten 2011 presenterade regeringen en digital agenda för Sverige⁸. Regeringens ambition är att Sverige ska vara ledande vad gäller att använda IT för att nå politiska mål för tillväxt i alla delar av landet, social välfärd och klimatförbättringar. I strategin har man därför fastlagt följande mål: ”Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter”. Men för att nå det målet har, förutom regeringen, alla en roll att spela, såväl medborgare, företag och organisationer, landsting, kommuner och samverkansorgan.

Källa: It i människans tjänst 2011

Agendan pekar på behov av insatser inom fyra strategiska områden med utgångspunkt i användarens perspektiv:

- **Lätt och säkert att använda**

För att öka det digitala innanförskapet är det viktigt att alla ska kunna använda de möjligheter som digitaliseringen erbjuder. Frågan om hur alla som vill ska kunna delta i informationssamhället utifrån sina egna förutsättningar spänner i stort sett över alla områden och kräver samlade grepp, samarbete och dialog.

- **Tjänster som skapar nytta**

Det finns behov av attraktiva och lättanvända digitala tjänster för olika delar av livet. För att möta dessa varierande behov behövs ett stort och skiftande utbud av tjänster som utvecklas av både privata och offentliga aktörer.

- **Det behövs en infrastruktur**

För att det ska vara möjligt att använda och erbjuda digitala tjänster behövs en grundläggande infrastruktur med väl fungerande elektroniska kommunikationer. Internet som bärare av tjänster ska vara tillgängligt och robust och den information som skickas över nätet ska behandlas på ett säkert sätt.

- **IT:s roll i samhällsutvecklingen**

Den ökade digitaliseringen påverkar alla samhällsprocesser och – strukturer i Sverige och globalt. Det handlar om IT:s roll för ett mera hållbart samhälle, global utveckling, hur forskning och innovation kan bedrivas, hur människor kan utöva sin frihet på nätet, samt förnyade former för demokrati, deltagande och insyn genom ökad öppenhet.

*Principer för kommunala insatser på bredbandsområdet

Dokumentet är framtaget år 2010 i samverkan mellan Konkurrensverket, PTS och Sveriges kommuner och landsting. I detta presenteras ett antal vägledande principer vars syfte är att främja bredbandsutvecklingen genom

---

⁸ It i människans tjänst – en digital agenda för Sverige 2011

att underlätta samspelet mellan privata och offentliga aktörer, allmänt verka för god konkurrens på bredbandsmarknaden och bidra till att inte belasta domstolsväsendet mer än nödvändigt⁹.

Regionala dokument

*Bredbandsstrategi för Skåne

Region Skåne har tagit fram en bredbandsstrategi för Skåne¹⁰. I den fastslås att ett snabbt bredband är lika viktigt som väg- och elnät för företag och boende. Skåne liksom övriga Sverige bör bli världens mest framgångsrika digitala samhälle. Ett snabbt bredband är viktigt för regionens utveckling. Möjlighet att, till en rimlig kostnad för kunden, erbjuda snabbt bredband för alla företag och hushåll kan vara en överlevnadsfråga för många bygder i Skåne.

Den långsiktiga visionen är:

- Bredbandssatsningen ska väsentligt bidra till att öka regionens och kommunernas tillväxt, attraktionskraft och bärkraft. Den ska möjliggöra ett Skåne där det är möjligt att bo och verka överallt.
- Hela Skåne befolkning ska ha tillgång till morgondagens tjänster och den digitala klyftan ska minska.
- Till samtliga Skånes orter ska det finnas ett öppet och konkurrensneutralt nät.
- Alla Skånes förvaltningar ska utveckla sin verksamhet och tillgänglighet genom att nyttja IT-teknik och e-kommunikation.
- Genom samverkan bör ett flertal tjänsteleverantörer etablera sig och nå hushållen med sitt tjänsteutbud. Konkurrens i utbud och priser ger bättre förutsättningar för småföretag och offentlig förvaltning.
- Det skånska näringslivet ska vara i framkant genom en produkt- och tjänsteutveckling som stimuleras av god tillgänglighet till bredband.
- Initiativet ska skapa en betydande uppmärksamhet och ”goodwill” som Skåne kan tillgodogöra sig i många andra sammanhang. Utbildning och forskning ska ges förutsättningar.

Den övergripande målsättningen fram till år 2020 ska vara följande:

- Minst 95 procent av Skånes hushåll respektive arbetsplatser ska ha möjlighet att ansluta sig till bredband med en hastighet på minst 100 Mbit/s, till rimlig kostnad för slutkunden
- 100 procent av alla skolor och offentliga inrättningar ska ha tillgång till 100 Mbit/s
- All bredbandsutbyggnad ska ske genom öppna och konkurrensneutrala nät

*Knyt band med bredband

År 2009 gav Länsstyrelsen ut informationsskriften ”Knyt band med bredband; Inspiration och Information kring utbyggnad av bredband på landsbygden”¹¹. Informationen i broschyren riktar sig dels till kommunen, men också till privatpersoner på landsbygden som vill veta mer om hur vägen till bredband ser ut. Genom att vara förberedd är det lättare att vara aktiv i de beslut som måste tas.

Bredband via fiber skapar möjligheter till en livskraftig och attraktiv landsbygd samt ger förutsättningar för personer och företag att bosätta och etablera sig även utanför tätbebyggda områden. Initiativet till en fiberanslutning kommer oftast från de boende själva, men för att förverkliga initiativet krävs hjälp och stöd, bl.a. i form av projektering. Här har kommunen en viktig roll.

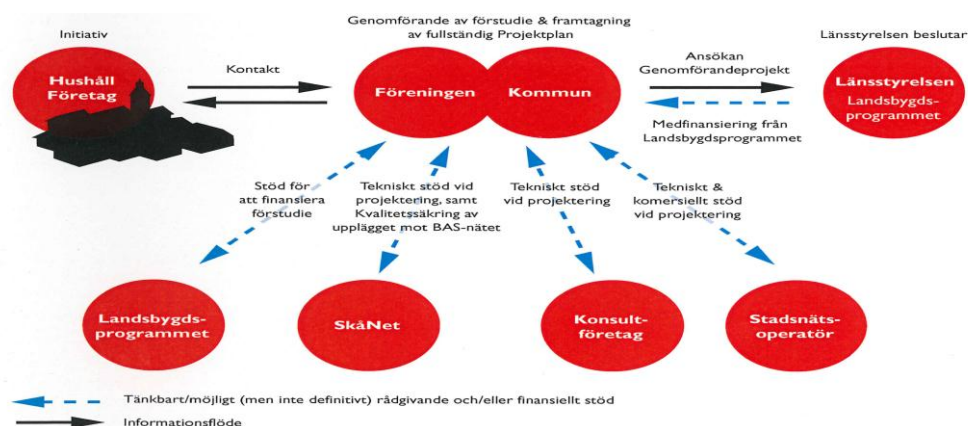
För att kunna planera och driva arbetet, inklusive ansökan med att få finansiell hjälp via Landsbygdsprogrammet, behövs en juridisk person i form av en förening. Det är föreningen som tillsammans med kommunen ansvarar för planering och genomförande av projektet. Kommunen svarar för ansökan till Länsstyrelsen om stödmedel.

⁹ Principer för kommunala insatser på bredbandsområdet 2010

¹⁰ Bredbandsstrategi för Skåne 2012

¹¹ Knyt band med bredband Länsstyrelsen i Skåne 2009

Projektet ska kvalitetssäkras och det ska säkerställas att nätet kommer att drivas som ett öppet nät. För att underlätta projektarbetet har i den här skriften samlats en rad viktiga punkter som kan vara till stöd.

Källa: Knyt band med bredband 2009

Lokala dokument

*Översiktplan Östra Göinge kommun

Östra Göinge kommun har utarbetat en ny översiktplan¹². I den lyfts en bredbandsutbyggnad fram som en viktig del i den framtida utvecklingen av kommunen. Inom ramen för kapitlet "Kommunikationer" görs under avsnittet "Digital teknik" en beskrivning kring utmaningarna för att uppnå de nationella målen kring en bredbandsutbyggnad. För att förverkliga dessa i Östra Göinge krävs bl.a. att stora delar av det nuvarande kopparnätet för telefoni ersätts med fiber. Genom en satsning på bredbandsteknik skulle man kunna möjliggöra en konkurrensfrämjande utveckling som kan vara till gagn för både boende och företagare.

Kommunen har i detta sammanhang en övergripande roll för att genom god samhällsplanering se till att en samordnad utbyggnad kan ske i ett samarbete mellan offentliga och privata aktörer.

*Visionsdokument för Östra Göinge kommun

Kommunfullmäktige i Östra Göinge har fastställt ett visionsdokument för det närmaste årtionde. Den övergripande visionen är "15 000 stolta Göingar". För att få till stånd en befolkningsökning och en tillväxt och nå målet enligt visionen har utifrån denna fastlagts 4 utvecklingsområden – fokusområden. Ett av dessa är "Kommunikationer" och huvudinriktningen i denna del är följande:

"År 2020 har förbättrade kommunikationer (*inklusive digitala*) stärkt näringslivets konkurrenskraft och ökat medborgarnas valmöjligheter när det gäller arbete, utbildning, service och rekreation."

I dokumentet konstateras att den digitala trafiken är en viktig del av samhällets infrastruktur. Med god bredbandsanslutning kan man ta del av vad som händer i omvärlden genom att man bl.a. har tillgång till information och sociala medier. Möjligheter att utföra ett avancerat arbete ges var man än befinner sig. God tillgång till bredband blir extra viktigt i områden där de fysiska kommunikationerna i övrigt inte är så goda.

Följande resultatmål har också antagits i anslutning till detta dokument:

"År 2015 har 30 procent av samtliga hushåll och företag tillgång till en bredbandsanslutning av 100Mbit/s.

¹² Översiktplan för Östra Göinge kommun 2012

6. Bredbandsstatistik

Under det första decenniet av 2000-talet skedde en kraftig utbyggnad av infrastrukturen för digital trafik i Östra Göinge kommun. Det mobila nätet växte kraftigt i och med införande av 3G tekniken som i mycket stor utsträckning ersatte eller kompletterade den äldre GSM tekniken. Vad som väntar runt hörnet de närmaste åren är införande av den senast generationens teknik på det mobila området – 4G. I vilken utsträckning det kommer att ske är idag svårt att sja om, men trycket på det mobila nätet har ökat kraftigt eftersom allt fler invånare har ökat sitt användande av datatrafik genom att surfa med hjälp bl.a. av läsplattor och smartphones.

Under samma period som det skedde en utbyggnad av det mobila nätet förekom parallellt en expansion av det fasta nätet. Kommunen har i samarbete med Skånet AB medverkat i projektet ”Bredband för alla i Skåne, BAS” och vars målsättning var att med fiber ansluta alla tätorter med mer än 200 invånare. Genom Skånet AB samordnades de statliga stöden till bredbandsutbyggnad och resultatet blev för Östra Göinges del att det idag finns fiber till samtliga telestationer. Det innebär att invånarna idag via kopparledning har tillgång till ADSL – uppkopplingar med varierande överföringshastigheter. Utbyggnaden har haft stor betydelse Östra Göinge kommuns utveckling, men är inte tillräcklig för att möta framtidens krav. Fiberanslutningarna till samtliga telestationer är en viktig grund att bygga vidare på i den fortsatta utbyggnaden av fiber i kommunen. Målet är att framtiden ersätta dagens kopparnät som är framdragna till fastigheter med fiberoptik.

Statistik

I Sverige är det Post- och telestyrelsen – PTS – som ansvarar för statistikföring kring bl.a. bredbandstäckningen. De senaste redovisade siffrorna hänför sig till år 2011.

Följande läsförklaring gäller för statistiken (förklaringarna är förenklade):

- Trådbunden eller trådlös access; *med access avses den teknik som används för bredbandsanslutning till Internet.*
- Fibernät; *inkluderar både fiber och fiber-LAN (dvs. fiber to the home och fiber to the building).*
- Trådlöst bredband via HSPA och CDMA 2000; *trådlös bredbandstekniker som används vid 3G.*
- Trådlöst bredband via LTE; *trådlös teknik som används vid 4G. (oftast bara 3.9G).*
- Mbit/s; *enhet för överföringshastighet.*

Hela riket Totalt Befolkning 2011

Andel med tillgång till bredband via:

• Trådbunden eller trådlös access	99,99%
• Trådbunden access	98,56%
Fibernet	39,54%
xDSL	98,06%
• Trådlös access	99,98%
Trådlöst via HSPA/CDMA	99,81%
Trådlöst via LTE	48,13%

Tillgång till minst (faktisk hastighet)

• 1 Mbit/s	99,99%
• 3 Mbit/s	99,83%
• 10 Mbit/s	90,75%
• 50 Mbit/s	45,83%

Skåne län Totalt Befolkning 2011

Andel med tillgång till bredband via:

• Trådbunden eller trådlös access	100,00%
• Trådbunden access	99,56%
Fibernetät	35,98%
xDSL	99,10%
• Trådlös access	100,00%
Trådlöst via HSPA/CDMA	100,00%
Trådlöst via LTE	58,98%

Tillgång till minst (faktisk hastighet)

• 1 Mbit/s	100,00%
• 3 Mbit/s	100,00%
• 10 Mbit/s	92,63%
• 50 Mbit/s	41,70%

Östra Göinge Totalt Befolkning 2011

Andel med tillgång till bredband via:

• Trådbunden eller trådlös access	100,00%
• Trådbunden access	99,34%
Fibernetät	03,09%
xDSL	99,10%
• Trådlös access	99,34%
Trådlöst via HSPA/CDMA	100,00%
Trådlöst via LTE	00,00%

Tillgång till minst (faktisk hastighet)

• 1 Mbit/s	100,00%
• 3 Mbit/s	100,00%
• 10 Mbit/s	87,66%
• 50 Mbit/s	03,09%

7. Vision, mål och prioriterade åtgärder

Av ovanstående text framgår att även om det till stora delar är frivilligt för kommuner att hantera bredbandsfrågor kan man ändå se en utveckling mot att kommuner idag har flera allt viktigare roller när det gäller bredbandsutbyggnad. Man är:

- Samhällsplanerare och samordnare av bredbandsinitiativ.
- Initiativtagare till utbyggnadsprojekt i underförsörjda områden.
- Markägare.
- Ägare av lokalt bredbandsnät.
- Ägare av kommunalt bostadsbolag.
- Producent och tillhandahållare av bredbandsbaserade samhällstjänster.

Allt eftersom medborgarna i Östra Göinge kommun tillbringar mer tid på Internet och alltmer data överförs mellan datorer, smarta mobiler, läsplattor, smart-TV och annan elektronisk utrustning i hemmen så krävs mer bredband. Behovet av mobilitet ökar också för att man önskar sig tillgång till bredbandstjänster när som helst och var som helst.

Den ökade konsumtionen av digitala medier sätter hård press på överföringsmöjligheter som finns idag. Bland annat har den explosionsartade användningen av sociala medier (Facebook, Twitter m.fl.) ökat belastningen kraftigt både på de fasta och mobila näten. Men även användandet av möjligheterna till löpande tillgång till TV-kanaler inklusive on-demand-lösningar, musiktjänster mm. gör att kraven på snabbare och stabilare överföringsmöjligheter kommer att öka dramatiskt de närmaste åren.

Även om hushållens bredbandsbehov beräknas öka snabbare än företagens så kommer även trycket från näringslivet att tillhanda bredbandsuppkopplingar att stiga. Användningen av s.k. molntjänster samt video- och konferenssystem över Internet är exempel på IT-tjänster som väntas fortsätta öka hos företagen. Genom nyttja dessa tjänster så undviker man investera och förvalta egna komplicerade lösningar.

Internet är och kommer också att bli en allt viktigare kommunikationskanal för det offentliga Sverige. Allt fler tjänster kommer att erbjudas medborgare och företag och alltmer av information kommer att spridas genom digital kommunikation. Även för kommunerna kommer användandet av sociala medier, video och konferenssystem och liknande att öka de närmaste åren. De kommunala verksamheterna kommer i ännu högre grad att nyttja fasta och mobila bredbandslösningar inom ramen för sina områden.

Till allt detta kommer en påbörjad nedmontering och avveckling av det kopparbaserade telenätet. Naturligtvis kommer detta att ske succesivt och idag finns inget bestämt datum när hela nätet ska vara avvecklat. Men avvecklingen påbörjas naturligtvis inom områden där man har långa stolplinjer och få abonnenter. Även om man sedan tidigare har insett att det kopparbaserade telenätet inte är en långsiktig framtidslösning, aktualiserar den påbörjade avvecklingen av detta nät behovet av att skynda på utbyggnaden av alternativa framtidssäkra bredbandsnät i kommunerna.

Vision och inriktning för Östra Göinge kommun

Kommunfullmäktige i Östra Göinge har inom ramen för sin styr- och ledningsmål antagit följande vision för sin framtida utveckling;

15 000 stolta Göingar

Den är kort, kärnfull och uttrycker en stark beslutsamhet att skapa en positiv utveckling för Östra Göinge kommun. Syftet med visionen är att samla alla krafter – företag, föreningar och medborgare – kring en gemensam och önskad bild av framtiden, för att tillsammans med kommunen skapa ett attraktivt Östra Göinge som växer i balanserad takt.

Till visionen är kopplat fyra fokusområden som har bedömts vara strategiskt viktiga för att åstadkomma tillväxt. Valet av fokusområden baseras på en analys av vilka faktorer som samvarierar med ökat invånarantal och en bedömning av vilka faktorer som en enskild kommun rimligtvis kan påverka, antingen själva eller tillsammans med andra aktörer i samhället. Fokusområdena är;

- Boende.
- Kommunikationer.
- Arbete och företagande.
- Kunskap och kompetens.

Samtliga dessa fokusområden har mer eller mindre kopplingar till en utbyggnad av bredband och en utveckling av digitala tjänster. Men det är huvudsakligen under området "Kommunikationer" som en bredbandsutbyggnad lyfts fram. Den övergripande inriktningen för kommunikationer är följande;

År 2020 har förbättrade kommunikationer stärkt näringslivets konkurrenskraft och ökat medborgarnas valmöjligheter när det gäller arbete, utbildning, service och rekreation.

För att nå denna inriktning år 2020 är målet för kommunen att senast vid denna tidpunkt ska 95 % av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. Ett delmål är då att år 2015 ska minst 30 % av samma grupper erbjudas denna överföringshastighet.

Prioriterad åtgärd: Kommunstyrelsen planerar för det åstadkoms en utbyggnad enligt uppsatt inriktningar och mål.

Övergripande principer för bredbandsutbyggnad

Följande principer/åtgärder ska vara styrande när det gäller kommunens agerande inom ramen för en bredbandsutbyggnad:

- Kommunens fokus när det gäller en utbyggnad ska ligga på fiberbaserade bredbandsnät eftersom denna teknik är en förutsättning för såväl fasta som mobila nät.
- Kommunen ska vara aktiv när det gäller att skapa goda förutsättningar för en bredbandsutbyggnad och i största möjliga mån bistå bredbandsleverantörer vid planering och byggande av bredbandsnät.
- Kommunen ska i görligaste mån verka för att de bredbandsnät som byggs i kommunen är öppna och konkurrensneutrala. Vid avsteg från denna princip ska det tydligt framgå varför detta har gjorts, t.ex. svårigheter med finansiering vid en utbyggnad.
- Kommunen ska verka för att tillgången av fibernät säkerställs vid nyexploatering av bostads- och företagsområden.
- Kommunen ska bistå samfälligheter, byalag och andra typer av föreningar vid planering och utbyggnad av bredbandsnät på landsbygden.
- Kommunen ska vara beredd att ta ett större ekonomiskt ansvar på landsbygden för att säkerställa tillgången till bredband eftersom marknadssituationen är sämre där.
- Kommunen ska inrikta sig på att det är marknadskrafterna som ska verka i de större tätorterna när det gäller bredbandsutbyggnad.

Prioriterad åtgärd: Kommunstyrelsen antager de övergripande principerna för bredbandsutbyggnad.

Ansvar, organisation och insatser för Östra Göinge kommun

För att kunna nå de uppställda målen och arbeta enligt uppställda principer krävs en tydlig organisation och beslutsordning inom den kommunala förvaltningen. Det finns olika nivåer och uppgiftsområden som måste synkroniseras för att det ska fungera optimalt:

Samverkan

På ett övergripande plan måste det finnas möjligheter att samverka med nationella myndigheter och organisationer. Det kan handla om att skapa goda kontaktytor till t.ex. Post- och telestyrelsen, Sveriges kommuner

och landsting och Stadsnätetsföreningen. Men det gäller också hitta ingångar till de stora mobil- och teleoperatörerna som finns på marknaden.

På *regional nivå* är nära kontakter med Region Skåne av stor betydelse eftersom denna organisation har påtagit sig ansvaret för förverkliga den regionala bredbandsstrategin i Skåne. Till sitt förfogande har man det regionala bolaget Skånät AB som kommer att ha ett operativt ansvar för genomförandet av strategin.

När det gäller *landsbygdsutvecklingen* är det viktigt att kunna samverka med Länsstyrelsen i Skåne eftersom mycket av statliga bidrag slussas genom denna myndighet.

På *delregional nivå* är ett fördjupat samarbete inom ramen för samarbetskommittén Skåne Nordost till gagn för ett gemensamt agerande inom rad olika områden. Områden som ska hanteras kan vara av både principiell som av praktisk natur.

När det gäller den *lokala kommunala nivån* så handlar det om att skapa forum, kontaktytor, mötesplatser och samarbetsorgan för driva på bredbandsutbyggnaden. Samverkanspartner är bl.a. medborgare, företagare, föreningar, studieförbund, byalag, lokala utvecklingsgrupper, telekomoperatörer.

Prioriterad åtgärd: Att inom ramen den kommunala förvaltningsorganisationen skapa en struktur som möjliggör ett hanterande av ovanstående samverkansområden.

Samhällsplanering

De ändringar som infördes i plan- och bygglagen år 2011 innebär en förstärkning av det kommunala samordningsansvaret för bredbandsutbyggnad genom att kommunerna ges skyldighet att beakta behovet av utbyggnad av elektroniska kommunikationer i sina översikts- och detaljplaner. Det innebär att detta ska betraktas som ett allmänt intresse och att man vid planläggning och i bygglovsärenden ska väga detta mot andra allmänna intressen för att åstadkomma ett från helhetssynpunkt bra resultat. Elektroniska kommunikationer ingår därmed i den grundläggande infrastrukturen för bebyggelse. Syftet med att införa elektroniska kommunikationer som ett allmänt intresse är att bredbandsinfrastrukturfrågor ska komma in i ett tidigt skede i den fysiska planeringen för att bättre samordnas med planering av bebyggelse och övrig infrastruktur. I lagen har också möjligheten att bestämma markreservat för anordning av elektroniska kommunikationsnät förtydligats. Med stöd av denna bestämmelse får kommunen, i likhet med vad som gäller för trafik-, väg- och energianläggningar samt andra ledningar för allmänt ändamål bestämma markreservat på kvartersmark avseende anordningar för elektroniska kommunikationer¹³.

Till sitt förfogande har politik och förvaltning i Östra Göinge kommun en rad styrande dokument som kan var användbara redskap för att åstadkomma en balanserad och väl genomtänkt strategi för en utbyggnad av bredbandsnät och elektronisk kommunikation. Följande dokument kan ha bäring för detta arbete:

- Den styrande majoritetens program för Östra Göinge under mandatperioden.
- Kommunens vision och mål.
- Ägardirektiv och bolagsordning för kommunala bolag.
- Verksamhetsplaner och budgetdokument.
- Bredbandsstrategi.
- Översiktsplan.
- Detaljplaner.
- Bestämmelser för arbeten i allmän platsmark (se avsnittet Kommunala insatser).

Till detta kommer de nationella och regionala dokument som tidigare har presenterats i denna strategi.

---

¹³ Boverket: Elektroniska kommunikationer i planeringen

Genom ovanstående arbete med bredbandsutbyggnadens koppling till kommunens samhällsplanering underlättas en samlad bedömning av samtliga intressenters behov inklusive samhällskritiska behov av säker och robust elektronisk kommunikation. Upplever dessutom marknaden att stabila planeringsförutsättningar, så bör detta medföra en ökad investeringsvilja.

Prioriterad åtgärd: Kommunstyrelsen ska tillse att elektroniska kommunikationer är en naturlig och obligatorisk del i kommunens samhällsplanering och att kommunala dokumentens innehåll synkroniseras utifrån detta.

Kommunala insatser

Utöver vad som nämnts ovan kring samverkan och samhällsplanering finns det ytterligare områden inom vilken kommunen kan agera för att åstadkomma en smidigare och snabbare utbyggnad av bredband.

Eftersom *kommunen är en stor markägare* innebär detta att det är av stor vikt hur man uppträder när olika aktörer önskar tillträde för t.ex. grävningsarbete. Av den anledningen bör kommunen ha en tydlig policy som klargör villkor för tillträde till kommunal mark för infrastrukturutbyggnad inklusive bredband. Policyn bör klargöra rutinerna för grävstillstånd och tecknande av markavtal. Dessa avtal ska kännetecknas av skäliga och icke diskriminerande villkor. Information om policy, rutiner och avtalstecknande ska finnas allmänt tillgängligt t.ex. på kommunens hemsida. Utifrån denna policy bör kommunen aktivt verka för att samordning av grävarbeten och samförläggning av ledningar sker, genom att bl.a. fullt ut nyttja den webbaserade tjänsten Ledningskollen.

Eftersom grävningsarbete utgör en betydande del av kostnaderna vid utbyggnad av bredbandsnät bör kommunen sträva efter att lägga ner tomrör vid annat grävningsarbete som sker på kommunal platsmark. Ett regelverk kring detta bör arbetas fram som tydliggör när man ska lägga ner tomrör, hur upplåtelse av dessa ska hanteras och vilka villkor som ska gälla i samband med detta.

För att skaffa en helhetsbild över var det finns nedgrävd fiber i kommunen är det nödvändigt att kartläggning sker och att dessa uppgifter förs in i den kommunala kartdatabasen. Det är därefter viktigt att man därefter fortlöpande uppdaterar sitt material allt eftersom det tillkommer nya fibernät.

En kommunal kanalisationsstrategi kan sammanfattningsvis bidra till lägre kostnader för de som samförlägger och också bidra till att sänka investeringströskeln i underförsörjda områden.

Prioriterad åtgärd: Kommunstyrelsen fastställer policy kring marktillträde mm. enligt innehållet i texten ovan.

Den elektroniska kommunikationen har under de senaste åren blivit allt viktigare inom *de egna kommunala verksamheterna*. Det har blivit allt tydligare att den moderna digitala tekniken har allt större betydelse för att man bättre ska kunna utföra de uppgifter man har satts att göra. Av både ekonomiska och kvalitetsmässiga skäl är det viktigt att aktivt arbeta med att implementera detta på de områden där det finns förutsättningar för att uppnå goda resultat. En övergripande digital agenda bör därför arbetas fram och därmed också utgöra en viktig del i den kommunala verksamhetsutvecklingen. Härigenom får kommunen en viktig roll att föregå med gott exempel och i praktisk verksamhet visa på den nytta som kan åstadkommas med bredband.

Prioriterad åtgärd: Kommunstyrelsen tar beslut om en digital agenda för de kommunala verksamheterna.

Det kommunala bostadsbolaget – Bostads AB Klockaren – är en stor fastighetsägare i kommunen. Man dominerar hyresmarknaden och har som kunder cirka 1500 hushåll. Genom att arbeta för att samtliga dessa hushåll får tillgång bredband genom en fiberutbyggnad så tillskapar man en stor kundmassa för användande av en mängd olika elektroniska tjänster. Genom aktiva utbyggnadsbeslut inom ramen för sitt fastighetsbestånd öppnar man upp en marknad som borde stimulera telekomoperatörer att verka i Östra Göinge. Det skulle förmodligen också stimulera andra fastighetsägare att satsa på en utbyggnad av optisk fiber till sina fastigheter.

Prioriterad åtgärd: Kommunstyrelsen tillser att Bostads AB Klockaren genomför en fiberutbyggnad till hela sitt fastighetsbestånd.

8. Kostnader och finansiering

För att möta en ökad efterfrågan på bredband är det nödvändigt med investeringar i IT-infrastruktur. Den totala investeringen för att genomföra en bredbandsatsning i Sverige fram till år 2020 beräknar regeringen till cirka 80 – 100 miljarder kronor. Grundsynen är att marknaden ska svara för huvuddelen av dessa investeringar. Kostnaden för fiberutbyggnad i Skåne bedöms ligga på cirka 10 - 13 miljarder kronor. Att beräkna vad det skulle kosta i Östra Göinge kommun är naturligtvis svårt att göra, men att man hamnar på finansiering på mellan 100 och 200 miljoner är inte helt orealistiskt att tro. Om marknadsaktörerna ska klara dessa satsningar måste alla goda krafter samverka för att skapa så gynnsamma förutsättningar för man ska lyckas nå upp till det uppsatta målet. Här har kommunen ett stort ansvar att genom engagemang och samverkan medverka till att skapa dessa premisser. Genom att göra en kraftsamling i enlighet med denna bredbandstrategi kan man medverka till en snabbare utbyggnadstakt av bredband. Detta kräver naturligtvis en ekonomisk insats av kommunala medel. Hur stor den är i dagsläget svårt att bedöma, men handlar om insatser på alla de områden som nämns i kapitel 7 ”Vision, mål och prioriterade åtgärder”. I samband med planerande av genomförande av föreslagna prioriterade åtgärder måste finansieringsplan arbetas fram.

På landsbygden är det minst troligt att marknaden kommer att göra investeringar som möjliggör bredband med 100 Mbit/s. Därför blir det viktigt att arbeta med befintliga bidrag och samverkansformer med föreningar och byalag för att åstadkomma en utbyggnad. Men även andra områden, exempelvis äldre villaområden kan kräva ett speciellt fokus eller riktade insatser i brist på investeringar från marknads sida. Formerna för bredbandsstöden ändras kontinuerligt. De stödformer som finns att tillgå på nationell nivå är främst avsedda för utbyggnad på landsbygden, vilket bör definieras som boende utanför tätort med mindre än 200 invånare. Nedan följer en lista över de stöd som finns i dagsläget:

- Landsbygdsprogrammet: Av de medel som finns tillgängliga inom programmet finns två typer av medel. Det finns dels medel som öronmärkts för bredband och dels medel som kan användas för ”grundläggande service”, ett begrepp som inkluderar bredbandsatsningar (ansvarig i Skåne – Länsstyrelsen).
- Kanalisationsstöd: Stödet ges för att lägga ner kanalisation/tomrör samtidigt med utbyggnad av annan infrastruktur. (ansvarig i Skåne – Region Skåne).
- PTS medfinansiering: För att sänka tröskeln för att starta lokala bredbandsprojekt har PTS medel för att medfinansiera på landsbygden. Idag beviljas medel för medfinansiering inom ramen för landsbygdsprogrammet och för kanalisationsstöd.
- Strukturfonderna: Dessa medel är till för att utjämna regionala skillnader inom EU. Projekt som finansieras via strukturfonderna omfattar ofta större bredbandsprojekt (ansvarig i Skåne – bl.a. Region Skåne).
- Regionala utvecklingsmedel är medel som regeringen tilldelar län och regioner i syfte att stödja det regionala tillväxtarbetet. Medlen kan användas både för att bekosta hela bredbandsprojekt och som medfinansieringsmedel – dvs. för att skala upp andra projekt (ansvarig i Skåne – Region Skåne).

Samtliga dessa stödformer kräver någon kommunal medfinansiering. Det innebär att kommunen i kommande budgetar bör avsätta medel så man kan gå in som medfinansierare i olika projekt som kommer att genomföras på landsbygden. Av den anledningen blir nödvändigt att skapa ett regelverk kring denna medfinansiering. Med en väl genomförd planering av bredbandsarbetet, som det har beskrivits i denna strategi, så skapas också relevanta underlag för framtida ansökningar om stöd och bedömningar av dessa, så att berörda myndigheter kan besluta om och följa upp finansiering och medfinansiering av utbyggnadsprojekt.

Prioriterad åtgärd: Kommunstyrelsen tar fram en finansieringsplan som har kopplingar till de olika delar av bredbandsutbyggnaden som berörs i denna strategi.

9. Utvärdering

En viktig del i allt strategiarbete är utvärdering av alla de åtgärder som lyfts fram för att förbättra och snabba på bredbandsutbyggnaden. I dagsläget finns ingen färdig och övergripande modell för hur utvärderingen i alla dess delar ska fungera i den kommunala verksamheten. Men ett minimikrav är att det årligen görs någon form av avrapportering om hur arbete fortskrider. Strategins livscykel är naturligtvis svår att bedöma. Mycket beror på hur många av åtgärderna som genomförs inom överskådlig framtid, men också vad som händer i omvärlden. En utgångspunkt kan vara att inför varje ny mandatperiod ta ställning till om strategin ska revideras eller helt arbetas om.

